

JUSTITSMINISTERIET

Dato: 19. marts 2025
Kontor: Kontoret for EU-ret og
Databeskyttelse
Sagsbeh: Maria Bach Engelhard
Nielsen
Sagsnr.: 2017-00203
Dok.: 3375896

NOTITS

om domme mv. afsagt af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol og udtalelser fra FN's komitéer mod Danmark fra 1. januar 2024 til og med 31. december 2024

1. Indledning

Danmark har tiltrådt en række individuelle klageadgange til internationale organer, herunder klageadgangen til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (EMD) samt til flere FN-komitéer.

Europarådets Ministerkomité har i anbefaling CM/Rec(2008)2 om effektive nationale procedurer for fuldbyrdelse af domme afsagt af EMD bl.a. anbefalet, at medlemsstaterne orienterer deres nationale parlamenter om opfyldelsen af domme afsagt af EMD i sager mod medlemsstaten.

Justitsministeriet udarbejder på denne baggrund årligt nærværende notat om domme mv. afsagt af EMD.

Med henblik på at give et samlet overblik over domme og udtalelser mod Danmark fra internationale organer omfatter notatet endvidere udtalelser fra relevante FN-komitéer. Desuden omfatter notatet sager, hvor Danmark har interveneret som tredjepart i sager ved EMD mod andre medlemsstater.

2. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol

EMD har fra 1. januar 2024 til 31. december 2024 afsagt ni domme i sager mod Danmark samt truffet beslutning om henholdsvis at afvise ni sager samt

afslutte tre sager mod Danmark. Danmark har i perioden intervenseret som tredjepart i tre verserende sager mod andre medlemsstater.

Der verserer pr. 31. december 2024 i alt 14 sager mod Danmark ved EMD.

2.1. Domme

EMD har fra 1. januar 2024 til 31. december 2024 afsagt ni domme i sager mod Danmark. Det drejer sig om følgende sager:

- *Nguyen mod Danmark* (sagsnr. 2116/21)
- *Sarac mod Danmark* (sagsnr. 19866/21)
- *Wangthan mod Danmark* (sagsnr. 51301/22)
- *Daugaard Sørensen mod Danmark* (sagsnr. 25650/22)
- *Lindholm og boet efter Leif Lindholm mod Danmark* (sagsnr. 25636/22)
- *Sharafane mod Danmark* (sagsnr. 5199/23)
- *Al-Habeeb mod Danmark* (sagsnr. 14171/23)
- *W. mod Danmark* (sagsnr. 9588/21)
- *Savran mod Danmark* (sagsnr. 3645/23)

I sagerne *Nguyen*, *Sarac*, *Daugaard Sørensen* og *Sharafane* fandt EMD, at Danmark har krænket Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK). I sagerne *Wangthan*, *Lindholm*, *Al-Habeeb*, *W.* og *Savran* fandt EMD, at Danmark ikke har krænket EMRK.

Den 9. april 2024 afsagde EMD dom i sagerne *Nguyen*, *Sarac* og *Wangthan*. Alle tre sager vedrører udvisning af en udlænding på baggrund af kriminalitet begået i Danmark.

I sagen *Nguyen mod Danmark* (sagsnr. 2116/21) fandt EMD, at Danmark har krænket EMRK artikel 8 (retten til respekt for privat- og familieliv) ved at udvise klager med et indrejseforbud i 12 år.

Klager, som er vietnamesisk statsborger, indrejste i Danmark som 13-årig, og havde haft lovligt ophold i Danmark i ca. 29 år. Ved Østre Landsrets dom af 26. juni 2020 blev klageren idømt et år og seks måneders fængsel for narkotikakriminalitet og tyveri. Hun blev samtidig udvist med et indrejseforbud i 12 år. Klageren var ikke tidligere straffet og derfor heller ikke tidligere betinget udvisning eller modtaget en advarsel om udvisning.

EMD fandt, at udvisningen af klager kombineret med et indrejseforbud på

12 år var uproportional. EMD anførte indledningsvist, at de danske domstole havde foretaget en grundig vurdering af de relevante kriterier, der følger af EMD's praksis om EMRK artikel 8 i udvisningssager, og henviste endvidere til EMD's praksis om, at det kræver særligt tungtvejende grunde ("very serious reasons") at retfærdiggøre udvisning af en udlænding, der er kommet til landet i en ung alder, og som har tilbragt det meste af sin barn- og ungdom i landet.

EMD rejste ikke tvivl om vurderingen af, at den forbrydelse, der førte til udvisningen af klageren, var af en sådan karakter, at klageren måtte anses for at udgøre en trussel mod den offentlige orden. EMD anførte imidlertid, at klagerens kriminalitetshistorik ikke indikerede, at hun generelt kunne anses for at udgøre en trussel mod den offentlige orden. EMD fremhævede, at klageren ikke tidligere var betinget udvist eller havde modtaget en advarsel om udvisning. EMD fremhævede endvidere klagerens stærke bånd til Danmark samt, at hun både havde et mindreårigt barn og et barn med handicap, som hun var primær forsøger for.

EMD bemærkede i forlængelse heraf, at de danske domstole havde meddelt et indrejseforbud i 12 år, selv om det var muligt at meddele indrejseforbuddet i en kortere periode.

EMD fandt på denne baggrund en krænkelse af EMRK artikel 8.

I sagen *Sarac mod Danmark* (sagsnr. 19866/21) fandt EMD, at Danmark har krænket EMRK artikel 8 (retten til privat- og familieliv) ved at udvise klager med et indrejseforbud for bestandig.

Klager, som er statsborger fra Bosnien-Hercegovina, indrejste i Danmark som syvårig og havde haft lovligt ophold i Danmark i ca. 26 år. Ved Vestre Landsrets dom af 4. juni 2020 blev klageren idømt to års fængsel for narkotikakriminalitet og overtrædelse af våbenloven. Klageren blev samtidig udvist med et indrejseforbud for bestandig. Klageren var tidligere straffet for mindre alvorlig kriminalitet, men havde ikke tidligere fået en betinget udvisning eller advarsel om udvisning.

EMD fandt, at udvisningen af klager kombineret med et indrejseforbud for bestandig var uproportional. EMD anførte indledningsvist, at de danske domstole havde foretaget en grundig vurdering af de relevante kriterier, der følger af EMD's praksis om EMRK artikel 8 i udvisningssager, og henviste

endvidere til EMD's praksis om, at det kræver særligt tungtvejende grunde ("very serious reasons") at retfærdiggøre udvisning af en udlænding, der er kommet til landet i en ung alder, og som har tilbragt det meste af sin barn- og ungdom i landet.

EMD rejste ikke tvivl om vurderingen af, at den forbrydelse, der førte til udvisningen af klageren, var af en sådan karakter, at klageren måtte anses for at udgøre en trussel mod den offentlige orden. EMD anførte imidlertid, at klagerens kriminalitetshistorik ikke indikerede, at han generelt kunne anses for at udgøre en trussel mod den offentlige orden. EMD fremhævede, at klageren ikke tidligere var betinget udvist eller havde modtaget en advarsel om udvisning. EMD anførte, at klager var kommet til Danmark i en ung alder og havde haft lovligt ophold i ca. 26 år, hvorfor han havde meget stærkere bånd hertil, hvorimod hans bånd til Bosnien-Hercegovina var stort set ikke-eksisterende.

EMD bemærkede i forlængelse heraf, at de danske domstole havde meddelt klager et indrejseforbud for bestandig, selv om det var muligt at meddele indrejseforbuddet i en kortere periode.

EMD fandt på denne baggrund en krænkelse af EMRK artikel 8.

I sagen *Wangthan mod Danmark* (sagsnr. 51301/22) fandt EMD, at Danmark ikke har krænket EMRK artikel 8 (retten til privat- og familieliv) ved at udvise klager med et indrejseforbud i seks år.

Klager, som er thailandsk statsborger, var indrejst i Danmark som 37-årig og havde haft lovligt ophold i Danmark i ca. tre år og ti måneder. Ved Østre Landsrets dom af 22. februar 2022 blev klager idømt seks måneders fængsel og udvist med et indrejseforbud i seks år for bl.a. forsøg på vold af særlig rå, brutal eller farlig karakter mod sin ægtefælle og vold mod sin søn. Klageren var ikke tidligere straffet og havde derfor ikke fået en betinget udvisning eller en advarsel om udvisning.

EMD fandt, at udvisningen af klager med et indrejseforbud på seks år var proportional. EMD lagde bl.a. vægt på, at de danske domstole havde foretaget en grundig vurdering af de relevante kriterier, der følger af EMD's praksis om EMRK artikel 8 i udvisningssager. EMD fandt, at indgrebet i klagers privat- og familieliv var begrundet i relevante og nødvendige grunde. Afslutningsvist henviste EMD til subsidiaritetsprincippet, hvorefter

det vil kræve tungtvejende grunde at tilsidesætte de nationale domstoles vurdering, når afvejningen er blevet foretaget af de nationale myndigheder i overensstemmelse med de kriterier, der er fastlagt i EMD's praksis, og når de nationale domstole har foretaget en tilstrækkelig afvejning af klagers interesser over for offentlighedens generelle interesse.

EMD fandt på denne baggrund, at udvisningen med et indrejseforbud i seks år var i overensstemmelse med EMRK artikel 8.

Den 15. oktober 2024 afsagde EMD dom i sagen *Daugaard Sørensen mod Danmark* (sagsnr. 25650/22). EMD fandt, at Danmark har krænket sine positive forpligtelser under EMRK artikel 3 (forbud mod bl.a. umenneskelig eller nedværdigende behandling) og artikel 8 (retten til bl.a. privatliv) på grund af væsentlige mangler i den processuelle behandling af klagers voldtægtsanmeldelse.

Klagesagen omhandlede en anmeldelse om voldtægt i juni 2021, hvor politiet på baggrund af efterforskningen traf afgørelse om at opgive påtalen mod den sigtede for voldtægt, da det blev vurderet, at der ikke var tilstrækkelige beviser i sagen til at få vedkommende dømt. Klager påklagede den 18. august 2021 påtaleopgivelsen til Statsadvokaten, der ved afgørelse af 16. september 2021 besluttede, at der skulle rejses tiltale i sagen. Statsadvokaten fik imidlertid ikke meddelt denne afgørelse om omgørelse af påtaleopgivelse til den sigtede inden for den – dagældende – præklusive frist på to måneder efter retsplejelovens § 724, stk. 2, der er forudsætningen for, at strafforfølgning kan fortsætte. Straffesagen blev derfor afvist af byretten i november 2021.

Klageren søgte herefter om tortgodtgørelse efter reglerne i offererstatningsloven ved Erstatningsnævnet, der afviste anmodningen i november 2022. Klageren fremsendte i januar 2023 et krav om godtgørelse og erstatning til Statsadvokaten i henhold til retsplejelovens kapitel 93 a, der indeholder en forenklet adgang til – i bestemte sager inden for strafferetsplejen – at fremsætte et erstatningskrav over for politi og anklagemyndighed. Statsadvokaten afviste i april 2023 klagers krav, da Statsadvokaten ikke vurderede, at retsplejelovens kapitel 93 a fandt anvendelse. Rigsadvokaten stadfæstede afgørelsen i juni 2023.

EMD fandt, at klager havde udtømt nationale retsmidler, uanset klageren kunne have anlagt et civilt søgsmål mod Statsadvokaten, der havde begået

fejlene. EMD fremhævede i den forbindelse, at klager forgæves havde forsøgt at gøre brug af to forskellige retsmidler for at få sit krav behandlet, herunder ansøgningen til Erstatningsnævnet og begæringen til Statsadvokaten om anvendelse af den forenklede proces i retsplejelovens kapitel 93 a. EMD fandt således, at der i den konkrete sag ikke kunne stilles krav om, at klager skulle have anlagt et civilt søgsmål for at have udtømt nationale retsmidler. EMD bemærkede dog, at omgørelsesfristen i retsplejelovens § 724, stk. 2, ikke i sig selv havde udgjort en hindring for klagers mulighed for domstolsprøvelse af voldtægtsanmeldelsen og heller ikke var et udtryk for et strukturelt eller systematisk problem i Danmark.

EMD fandt på den baggrund, at de af regeringen erkendte administrative fejl i sagen udgjorde så væsentlige mangler i behandlingen af klagers voldtægtsanmeldelse, at Danmark ikke havde levet op til sin positive forpligtelser efter konventionen. EMD lagde vægt på, at der var begået mindst tre på hinanden følgende administrative fejl, myndighedens mulighed for at rette op på fejlene samt fejlenes meget alvorlige konsekvenser for klager.

EMD fandt på denne baggrund en krænkelse af EMRK artikel 3 og 8.

Den 5. november 2024 afsagde EMD dom i sagen *Lindholm og boet efter Leif Lindholm mod Danmark* (sagsnr. 25636/22). EMD fandt, at Danmark ikke har krænket EMRK artikel 8 (retten til bl.a. privatliv), artikel 9 (retten til religionsfrihed) og artikel 14 (forbud mod diskrimination) ved at have udført en blodtransfusion på et medlem af trossamfundet Jehovas Vidner.

Sagen omhandlede en blodtransfusion, der blev udført på en patient, der var medlem af Jehovas Vidner, og som efter en faldulykke akut blev indlagt på hospitalet. Patienten modtog efter to-tre dages indlæggelse i bevidstløs tilstand en blodtransfusion, selv om sundhedspersonalet var bekendt med, at han havde båret et kort på sig, hvoraf det fremgik, at han som medlem af Jehovas vidner ikke ønskede at modtage blod, uanset om det var nødvendigt for at bevare hans liv. Patienten afgik ved døden i oktober 2014 uden at være kommet til bevidsthed. Afdødes hustru klagede over blodtransfusionen til Styrelsen for Patientsikkerhed, der i december 2015 fandt, at der ikke var grundlag for kritik af hospitalet. Afdødes hustru og boet efter afdøde indbragte herefter sagen for domstolene.

Østre Landsret fandt ved dom af 7. december 2020, at der forelå en krænkelse af EMRK artikel 8 og 9. Ved dom af 1. februar 2022 fandt Højesteret, at det ikke var i strid med EMRK artikel 8 eller 9, herunder sammenholdt med 14, at der blev gennemført en blodtransfusion.

Afdødes hustru samt afdødes bo indbragte herefter sagen for EMD. EMD fandt, at afdødes hustru var personligt berørt af indgrebet i en sådan grad, at hun undtagelsesvist måtte anses for at have offerstatus efter EMRK artikel 34. EMD fandt dog ikke, at der forelå sådanne omstændigheder, at boet efter afdøde kunne anses for at have offerstatus. EMD afviste på den baggrund boets klage i medfør af EMRK artikel 35.

EMD fandt, at de forhold, som Højesteret havde lagt vægt på, både var relevante og tilstrækkelige til at fastslå, at blodtransfusionen kunne anses for at være nødvendig i et demokratisk samfund og proportional til de forfulgte formål, og at de nationale myndigheder havde handlet inden for deres skønsmargin. EMD fandt på denne baggrund, at blodtransfusionen var i overensstemmelse med EMRK artikel 8 læst i lyset af artikel 9.

EMD bemærkede til klagen under EMRK artikel 14 sammenholdt med artikel 8 og 9, at sundhedslovens § 19 og § 24, stk. 2, hvorefter livsnødvendig behandling må udføres uden samtykke fra patienter i livsfare, der mangler evnen til at samtykke, og hvorefter afvisning af modtagelse af blod skal være givet i forbindelse med den aktuelle sygdomssituation, kunne indebære indirekte diskrimination mod medlemmer af Jehovas Vidner. EMD fandt dog, at denne mulige indirekte diskrimination kunne retfærdiggøres af objektive og rimelige grunde. EMD afviste derfor denne del af klagen som åbenbar grundløs, jf. EMRK artikel 35, stk. 3, litra a, og stk. 4.

Klagerne anmodede den 20. januar 2025 om at få indbragt sagen for EMD's storkammer, jf. EMRK artikel 43. Denne anmodning blev afvist den 17. marts 2025, og dommen er dermed endelig.

Den 12. november 2024 afsagde EMD dom i sagerne *Sharafane*, *Al-Habeeb*, *W.* og *Savran*. Alle fire sager vedrører udvisning af en udlænding på baggrund af kriminalitet begået i Danmark.

I sagen *Sharafane mod Danmark* (sagsnr. 5199/23) fandt EMD, at Danmark har krænket EMRK artikel 8 (retten til bl.a. privatliv) ved at udvise klager med et indrejseforbud i seks år.

Klager er irakisk statsborger og blev født i Danmark. Ved Vestre Landsrets dom af 23. marts 2022 blev klager idømt to år og seks måneders fængsel og udvist med et indrejseforbud i seks år for narkotikakriminalitet. Ifølge udlændingelovens regler om indrejseforbud skulle klager have været idømt et indrejseforbud for bestandig, men landsretten nedsatte indrejseforbuddet til seks år, idet et indrejseforbud af længere varighed med sikkerhed ville være i strid med Danmarks internationale forpligtelser, jf. udlændingelovens § 32, stk. 5, nr. 1. Klager var ikke tidligere straffet og havde ikke stiftet selvstændig familie.

EMD fandt, at udvisningen af klager med et indrejseforbud på seks år var uproportional. EMD anførte indledningsvist, at de danske domstole havde foretaget en grundig vurdering af de relevante kriterier, der følger af EMD's praksis om EMRK artikel 8 i udvisningssager og henviste endvidere til EMD's praksis om, at det kræver særligt tungtvejende grunde ("very serious reasons") at retfærdiggøre udvisning af en udlænding, der er født i landet og som haft lovlig ophold i landet i 23 år.

EMD rejste ikke tvivl om vurderingen af, at den forbrydelse, der førte til udvisningen af klager, var af sådan karakter, at klager måtte anses for at udgøre en trussel mod den offentlige orden på tidspunktet for udvisningen. EMD fandt imidlertid, at såfremt de nationale domstole nedsætter en udlændings indrejseforbud, fordi et indrejseforbud af længere varighed med sikkerhed vil være i strid med Danmark internationale forpligtelser, og dermed lægger afgørende vægt på indrejseforbuddets tidsbegrænsede natur, skal udlændingen have en vis udsigt til at vende tilbage til Danmark, i det mindste på besøg, når indrejseforbuddet er udløbet, hvis udvisningen skal være forenelig med artikel 8 ("*some prospect of one day returning at least for a visit*").

EMD lagde i den forbindelse afgørende vægt på, at klagers mulighed for at indrejse i Danmark, når hans indrejseforbud var udløbet, var ren teoretisk ("*purely theoretical*"), da klager tilhører visumhovedgruppe 5¹ og ikke har

¹ Visumhovedgruppe 5 omfatter lande og regioner, hvis statsborgere som udgangspunkt vurderes at udgøre en særlig høj risiko for indvandring i Danmark eller andre Schengenlande, og hvortil der kan

reelle udsigter til at få en opholdstilladelse på ny henset til, at han er uden selvstændig familie. EMD mente på den baggrund, at indrejseforbuddet *de facto* var for bestandig og fandt på den baggrund en krænkelse af EMRK artikel 8.

Regeringen anmodede den 29. januar 2025 om at få indbragt sagen for EMD's storkammer, jf. EMRK artikel 43. Denne anmodning blev afvist den 17. marts 2025, og dommen er dermed endelig.

I sagen *Al-Habeeb mod Danmark* (sagsnr. 14171/23) fandt EMD, at Danmark ikke har krænket EMRK artikel 8 (retten til privat- og familieliv) ved at udvise klager med et indrejseforbud i 12 år.

Klager, som er irakisk statsborger, indrejste i Danmark som syvårig og havde haft lovligt ophold i ca. 21 år. Ved Østre Landsrets dom af 19. maj 2022 blev klager idømt to år og tre måneders fængsel og udvist med et indrejseforbud i 12 år for legemsangreb af særlig rå, brutal eller farlig karakter med gentagelsesvirkning. Klager var tidligere straffet for røveri og vold og havde tidligere modtaget en advarsel om udvisning. Klager havde en hustru og et barn i Danmark.

EMD fandt, at udvisningen af klager med et indrejseforbud på 12 år var proportional. EMD lagde bl.a. vægt på, at de danske domstole havde foretaget en grundig vurdering af de relevante kriterier, der følger af EMD's praksis om EMRK artikel 8 i udvisningssager. EMD fandt, at indgrebet i klagers privat- og familieliv var begrundet i relevante og nødvendige grunde.

Afslutningsvist henviste EMD til subsidiaritetsprincippet, hvorefter det vil kræve tungtvejende grunde at tilsidesætte de nationale domstoles vurdering, når afvejningen er blevet foretaget af de nationale myndigheder i overensstemmelse med de kriterier, der er fastlagt i EMD's praksis, og når de nationale domstole har foretaget en tilstrækkelig afvejning af klagers interesser over for offentlighedens generelle interesse. Derudover bemærkede EMD, at klagers udsigt til at kunne indrejse i Danmark igen efter endt indrejseforbud ikke er ren teoretisk, idet klager har både hustru og børn i landet.

være udsendelsesvanskeligheder. Lande i hovedgruppe 5 er pr. 31. december 2024 Afghanistan, Eritrea, Irak, Pakistan, Rusland, Somalia og Syrien.

EMD fandt på denne baggrund, at udvisning med et indrejseforbud i 12 år var i overensstemmelse med EMRK artikel 8.

Klageren anmodede den 9. februar 2025 om at få indbragt sagen for EMD's storkammer, jf. EMRK artikel 43. Denne anmodning blev afvist den 17. marts 2025, og dommen er dermed endelig.

I sagen *W. mod Danmark* (sagsnr. 9588/21) fandt EMD, at Danmark ikke har krænket EMRK artikel 8 (retten til privat- og familieliv) ved at udvise klager med et indrejseforbud i seks år.

Klager, som er syrisk statsborger, indrejste i Danmark som 20-årig og havde haft lovligt ophold i Danmark i ca. tre år. Ved Højesterets dom af 14. august 2020 blev klager idømt otte måneders fængsel og udvist med et indrejseforbud i seks år for grov vold, afpresning, forsøg på ulovlig tvang og besiddelse af euforiserende stoffer. Klager var ikke tidligere straffet, og havde en kæreste og to børn i Danmark.

EMD fandt, at udvisningen af klager med et indrejseforbud på seks år var proportional. EMD lagde bl.a. vægt på, at de danske domstole havde foretaget en grundig vurdering af de relevante kriterier, der følger af EMD's praksis om EMRK artikel 8 i udvisningssager. EMD fandt, at indgrebet i klagers privat- og familieliv var begrundet i relevante og nødvendige grunde.

Afslutningsvist henviste EMD til subsidiaritetsprincippet, hvorefter det vil kræve tungtvejende grunde at tilsidesætte de nationale domstoles vurdering, når afvejningen er blevet foretaget af de nationale myndigheder i overensstemmelse med de kriterier, der er fastlagt i EMD's praksis, og når de nationale domstole har foretaget en tilstrækkelig afvejning af klagers interesser over for offentlighedens generelle interesse.

EMD fandt på denne baggrund, at udvisning med et indrejseforbud i seks år var i overensstemmelse med EMRK artikel 8.

I sagen *Savran mod Danmark* (sagsnr. 3645/23) fandt EMD, at Danmark ikke havde krænket EMRK artikel 8 (retten til bl.a. privatliv) ved at udvise klager med et indrejseforbud i seks år.

Klager er tyrkisk statsborger og blev født i Danmark. Ved Østre Landsrets dom af 19. april 2022 blev klager idømt to år og tre måneders fængsel og

udvist med et indrejseforbud i seks år for narkotikakriminalitet. Klager var ikke tidligere straffet og havde ikke stiftet selvstændig familie.

EMD fandt, at udvisningen af klager med et indrejseforbud på seks år var proportional. EMD lagde bl.a. vægt på, at de danske domstole havde foretaget en grundig vurdering af de relevante kriterier, der følger af EMD's praksis om EMRK artikel 8 i udvisningssager. EMD fandt, at indgrebet i klagers privatliv var begrundet i relevante og nødvendige grunde. EMD påpegede desuden, at klager ikke ville være afskåret fra vende tilbage til Danmark på et besøgsvisum.

Afslutningsvist henviste EMD til subsidiaritetsprincippet, hvorefter det vil kræve tungtvejende grunde at tilsidesætte de nationale domstoles vurdering, når afvejningen er blevet foretaget af de nationale myndigheder i overensstemmelse med de kriterier, der er fastlagt i EMD's praksis, og når de nationale domstole har foretaget en tilstrækkelig afvejning af klagers interesser over for offentlighedens generelle interesse.

EMD fandt på denne baggrund, at udvisning med et indrejseforbud i seks år var i overensstemmelse med EMRK artikel 8.

Klageren anmodede den 10. februar 2025 om at få indbragt sagen for EMD's storkammer, jf. EMRK artikel 43. Denne anmodning blev afvist den 17. marts 2025, og dommen er dermed endelig.

2.2. Afviste sager

EMD offentliggjorde fra 1. januar 2024 til 31. december 2024 ni beslutninger om afvisning af sager mod Danmark efter EMRK artikel 35 (kriterier for antagelse af en sag til behandling i realiteten). Det drejer sig om følgende sager:

- *Belgacem mod Danmark* (sagsnr. 61126/19)
- *Fateh mod Danmark* (sagsnr. 60766/19)
- *Kurland mod Danmark* (sagsnr. 54157/21)
- *Payam mod Danmark* (sagsnr. 32739/21)
- *Kirbar mod Danmark* (sagsnr. 11093/22)
- *Cakmak mod Danmark* (sagsnr. 21783/22)
- *Duarte Agostinho m.fl. mod Danmark* (sagsnr. 39371/20)
- *Dian mod Danmark* (sagsnr. 44002/22)
- *Foreningen imod Ulovlig Logning mod Danmark* (sagsnr. 37050/22)

Den 15. februar 2024 afviste EMD seks udvisningsklagesager mod Danmark med henvisning til, at klagerne var åbenbar grundløse, jf. EMRK artikel 35, stk. 3, litra a, og stk. 4.

Sagen *Belgacem mod Danmark* (sagsnr. 61126/19) omhandler en algerisk statsborger, der er født i Danmark, og som ved Østre Landsrets dom af 7. marts 2019 blev idømt tre års fængsel for brud på terrorlovgivningen ved at have rejst til Syrien og forsøgt at tilslutte sig Islamisk Stat. Han blev samtidig udvist med et indrejseforbud for bestandig og fik frataget sit danske statsborgerskab. Klageren var ikke tidligere straffet og havde derfor ikke fået en betinget udvisning eller en advarsel om udvisning.

Sagen *Fateh mod Danmark* (sagsnr. 60766/19) omhandler en marokkansk statsborger, der er født i Danmark og som ved Østre Landsrets dom af 7. marts 2019 blev idømt tre års fængsel for brud på terrorlovgivningen ved at have rejst til Syrien og forsøgt at tilslutte sig Islamisk Stat. Han blev samtidig udvist med et indrejseforbud for bestandig og fik frataget sit danske statsborgerskab. Klageren var ikke tidligere straffet og havde derfor ikke fået en betinget udvisning eller en advarsel om udvisning.

Sagen *Kurland mod Danmark* (sagsnr. 54157/21) omhandler en svensk statsborger, der er født i Danmark, og som ved Østre Landsrets dom af 21. oktober 2020 blev idømt to år og seks måneders fængsel for røveri. Klager blev samtidig udvist med et indrejseforbud for bestandig. Klageren var tidligere straffet for røveri og trusler.

Sagen *Payam mod Danmark* (sagsnr. 32739/21) omhandler en afghansk statsborger, som indrejste i Danmark som treårig og havde haft lovligt ophold i Danmark i ca. 19 år. Ved Østre Landsrets dom af 4. juni 2020 blev klageren idømt tre års fængsel for våbenbesiddelse. Klageren blev samtidig udvist med et indrejseforbud for bestandig.

Sagen *Kirbar mod Danmark* (sagsnr. 11093/22) omhandler en tyrkisk statsborger, der er født i Danmark, og som ved Østre Landsrets dom af 18. juni 2020 blev idømt tre år og tre måneders fængsel for våbenbesiddelse. Klager blev samtidig udvist med et indrejseforbud for bestandig. Klageren var tidligere straffet for grov vold og våbenbesiddelse, og var tidligere idømt en betinget udvisning.

Sagen *Cakmak mod Danmark* (sagsnr. 21783/22) omhandler en tyrkisk statsborger, der er født i Danmark, og som ved Østre Landsrets dom af 23. april 2021 blev idømt seks år og tre måneders fængsel for drabsforsøg. Klager blev samtidig udvist med et indrejseforbud for bestandig. Klageren var tidligere straffet for vold, forfalskning og våbenbesiddelse, og havde tidligere modtaget en advarsel om udvisning.

Alle seks klager anlagde sagen ved EMD med påstand om, at deres udvisning kombineret med et indrejseforbud for bestandig, udgjorde uproportionale indgreb i deres privatliv, jf. EMRK artikel 8.

EMD fandt i samtlige seks sager, at udvisningen af klager med et indrejseforbud for bestandig var proportional. EMD lagde bl.a. vægt på, at de danske domstole havde foretaget en grundig vurdering af de relevante kriterier, der følger af EMD's praksis om EMRK artikel 8 i udvisningssager. EMD fandt, at indgrebet i hver af klagerens privatliv var begrundet i relevante og nødvendige grunde. Afslutningsvist henviste EMD til subsidiaritetsprincippet, hvorefter det vil kræve tungtvejende grunde at tilsidesætte de nationale domstoles vurdering, når afvejningen er blevet foretaget af de nationale myndigheder i overensstemmelse med de kriterier, der er fastlagt i EMD's praksis, og når de nationale domstole har foretaget en tilstrækkelig afvejning af klagers interesser over for offentlighedens generelle interesse.

EMD afviste på denne baggrund alle seks sager.

Sagen *Duarte Agostinho m.fl. mod Danmark* (sagsnr. 39371/20), omhandler 33 medlemsstater, herunder Danmarks, udledning af drivhusgasser, der ifølge klagerne bidrog til global opvarmning og påvirkede deres levevilkår og sundhed i Portugal. Sagen blev anlagt af seks portugisiske statsborgere i alderen 11-24 år. Klagerne gjorde gældende, at de indstævnte medlemsstater, herunder Danmark, ikke opfyldte staternes (positive) forpligtelser i henhold til EMRK artikel 2 (retten til liv), artikel 3 (forbud mod bl.a. umenneskelig behandling) og artikel 8 (retten til privat- og familieliv), idet klagerne gjorde gældende, at staterne ikke i tilstrækkelig grad regulerede og begrænsede deres drivhusgasudledninger på en sådan måde, at de globale temperaturstigninger ikke overstiger 1,5°C. Klagerne gjorde i den forbindelse også gældende, at staterne krænkede EMRK artikel 14 (forbud mod diskrimination) læst sammen med EMRK artikel 2, 3 og 8,

herunder med henvisning til, at klimaforandringer vil få en større påvirkning på deres levevilkår og sundhed sammenholdt med ældre generationer.

EMD fandt alene, at territorial jurisdiktion efter EMRK artikel 1 kunne etableres for Portugal, hvor klagerne boede. For så vidt angår de øvrige indstævnedes medlemsstater, herunder Danmark, undersøgte EMD, om der henset til klimaforandringers særlige natur var grundlag for at udvikle domstolens retspraksis om ekstraterritorial jurisdiktion. EMD anerkendte, at problemet med klimaforandringer er af eksistentiel karakter for menneskeheden på en måde, der adskiller sig fra øvrige situationer om årsagssammenhæng. EMD fastslog dog, at princippet om ekstraterritorial jurisdiktion ikke kunne udvides til at omfatte klimaforandringer. EMD fandt på den baggrund ikke, at ekstraterritorial jurisdiktion kunne etableres for de øvrige indstævnedes medlemsstater.

EMD afviste derfor den 9. april 2024 sagen efter EMRK artikel 35, stk. 3 og stk. 4. EMD afviste endvidere sagen for så vidt angår Portugal, da klagerne ikke havde udtømt de nationale retsmidler, jf. EMRK artikel 35, stk. 1 og 4.

Sagen *Dian mod Danmark* (sagsnr. 44002/22) blev den 13. juni 2024 afvist af EMD med henvisning til, at klagen var åbenbar grundløs, jf. EMRK artikel 35, stk. 3, litra a og stk. 4.

Klager, som er rumænsk statsborger, havde nedlagt påstand om, at det var i strid med EMRK artikel 8 (retten til privat- og familieliv) samt artikel 10 (retten til ytrings- og informationsfrihed), at idømme klager 20 dages fængsel for bl.a. et tredjegangstilfælde af overtrædelse af straffelovens § 197, stk. 1, jf. stk. 2 og 3, om utryghedsskabende tiggeri ved at have tigget på en gågade. Klager anførte, at han ikke kunne modtage sociale ydelser og desuden var analfabet, hvorfor hans eneste mulighed for at overleve var at samle flasker, sælge hjemløseblade og tigge.

Ved dom af 11. november 2021 fandt Østre Landsret, at klager ikke havde godtgjort, at han ikke havde andre muligheder for at overleve end at tigge, herunder fordi klager tidligere var rejst til Rumænien flere gange og på gerningstidspunktet havde haft 130 euro på sig.

EMD bemærkede indledningsvist, at EMD ikke med dommen af 19. januar 2021 i *Lăcătuș mod Schweiz* (sagsnr. 14065/15) havde konkluderet, at der

var en ret som sådan til at tigge efter EMRK artikel 8. EMD gentog imidlertid, at begrebet menneskelig værdighed er iboende i EMRK's ånd, at en persons værdighed er alvorligt kompromitteret, hvis personen ikke har tilstrækkelige midler til underhold, og at tiggeri under sådanne omstændigheder kan have til formål at hæve personen ud af en umenneskelig og prekær situation. EMD påpegede derfor, at der skal tages hensyn til de specifikke omstændigheder i hver enkelt sag. EMD undersøgte på den baggrund klagers økonomiske og sociale situation, men fandt ikke, at klager var i en sådan økonomisk og social situation, at EMRK artikel 8 fandt anvendelse. EMD lagde vægt på, at tiggeriet ikke var klagers eneste mulighed for overlevelse, men derimod et (yderligere) indtægtsmiddel for klager.

EMD bemærkede endvidere, at det danske forbud mod tiggeri – i modsætning til det schweiziske – ikke udgjorde et generelt forbud mod tiggeri, da det er lovligt at tigge i Danmark under visse betingelser. EMD bemærkede i den forbindelse, at klager kan fortsætte med at tigge, såfremt det ikke foregår på de forbudte steder (gågade, ved stationer eller i offentlige transportmidler) og ikke sker ved personlig henvendelse til gene for offentligheden.

EMD afviste på denne baggrund klagen under artikel 8 som uantagelig *ratione materiae*, og klagen under artikel 10 som åbenbart grundløs, jf. EMRK artikel 35, stk. 3, litra a, og stk. 4.

Sagen *Foreningen imod Ulovlig Logning mod Danmark* (sagsnr. 37050/22) blev den 5. september 2024 afvist af EMD med henvisning til, at klager ikke havde udtømt nationale retsmidler i henhold til EMRK artikel 35, stk. 1.

Klager, Foreningen imod Ulovlig Logning, anlagde den 1. juni 2018 sag an mod Justitsministeriet med påstand om, at den dagældende logningsbekendtgørelse var ugyldig efter EU-retten og i strid med EMRK, og at Justitsministeriet ikke hurtigst muligt havde bragt den ugyldige retstilstand til ophør, som krævet efter EU-retten. Ved dom af 29. juni 2021 frifandt landsretten Justitsministeriet. Klager ankede herefter dommen til Højesteret. Ved dom af 30. marts 2022 frifandt Højesteret Justitsministeriet for så vidt angår klagers første påstand under henvisning til, at der hverken efter EU-retten eller dansk ret var grundlag for at fastslå, at logningsbekendtgørelsen eller visse af dens bestemmelser var ugyldige eller uanvendelige helt generelt i forhold til alle og uanset de konkrete

omstændigheder. Højesteret bemærkede, at domstolene alene ville kunne fastslå, at logningsbekendtgørelsen er ugyldig eller uanvendelig i konkrete retsforhold. Højesteret afviste klagers anden påstand, da klager ikke havde retlig interesse i at få påkendt påstanden. Højesteret frifandt således Justitsministeriet, da der var tale om et generelt og abstrakt søgsmål.

Klager gjorde for EMD gældende, at de daværende og nuværende danske logningsregler er i strid med EMRK artikel 8 om bl.a. ret til respekt for privatliv og artikel 10 (retten til ytrings- og informationsfrihed). Endvidere blev det gjort gældende, at Højesterets dom havde efterladt klager uden adgang til effektive retsmidler i strid med EMRK artikel 13 (retten til effektive retsmidler).

EMD afviste i det hele klagen som uantagelig, da klager ikke havde udtømt nationale retsmidler i overensstemmelse med EMRK artikel 35, stk. 1, og at der havde været et effektivt retsmiddel til rådighed for klageren. EMD bemærkede – ligesom anført af Højesteret – at klagers påstande var formuleret så abstrakt og generelt, at de ikke efter dansk ret kunne prøves, og at klager ikke var forhindret i at anlægge søgsmål af mindre abstrakt karakter.

EMD afviste på denne baggrund sagen i henhold til EMRK artikel 35, stk. 4.

2.3. Afsluttede sager

EMD offentliggjorde i perioden 1. januar 2024 til 31. december 2024 tre beslutninger om afslutning af sager mod Danmark. Det drejer sig om følgende sager:

- *Ahmadi mod Danmark* (sagsnr. 26597/23)
- *Taskiran mod Danmark* (sagsnr. 19840/23)
- *Quasimi mod Danmark* (sagsnr. 38589/23)

Sagen *Ahmadi mod Danmark* (sagsnr. 26597/23) blev den 25. april 2024 afsluttet af EMD med henvisning til, at der var indgået forlig i sagen, jf. EMRK artikel 39.

Sagen vedrørte, om det var i overensstemmelse med EMRK artikel 3 (forbud mod bl.a. nedværdigende eller umenneskelig behandling), at klager i perioden 28. december 2020 kl. 11.50 til 8. januar 2021 kl. 13.10 blev

tvangsfikseret med bælte og remme under sin anbringelse på Sikringsafdelingen i Slagelse (psykiatrisk afdeling). Klager påklagede bæltefikseringen til Det Psykiatriske Patientklagenævn, som ikke gav klager medhold. Klager indbragte herefter sagen for Retten i Næstved, som gav klager medhold, og fandt, at der delvist var sket en krænkelse af EMRK artikel 3. Byretten tilkendte på den baggrund klager en godtgørelse på 75.000 kr. Østre Landsret fandt efterfølgende, at tvangsfikseringen af klager i hele perioden var nødvendiggjort af hensynet til andres liv, førlighed eller sikkerhed, og at tvangsfikseringen derfor var lovlig.

Ved beslutning af 25. april 2024 fandt EMD, at det indgåede forlig bygger på menneskerettighederne som defineret i EMRK og protokollerne hertil, og fandt ingen grund til at fortsætte behandlingen af klagen. EMD afsluttede derfor sagen.

Sagen *Taskiran mod Danmark* (sagsnr. 19840/23) blev den 25. april 2024 afsluttet af EMD med henvisning til, at der var indgået forlig i sagen, jf. EMRK artikel 39.

Sagen vedrørte, om det var i overensstemmelse med EMRK artikel 3 (forbud mod bl.a. nedværdigende eller umenneskelig behandling), artikel 5 (retten til frihed og sikkerhed), artikel 6 (retten til retfærdig rettergang), artikel 8 (retten til privat- og familieliv) eller artikel 13 (retten til effektive retsmidler) samt de nævnte artikler sammenholdt med EMRK artikel 14 (forbud mod diskrimination), at klager ikke havde adgang til den forenkede domstolsprøvelse i retsplejelovens kapitel 43 a af et erstatningskrav som følge af en ulovlig tvangsfiksering (administrativ frihedsberøvelse). Klager blev i stedet henvist til at anlægge et civilt søgsmål. Erstatningskravet udsprang af to tvangsfikseringer, som Det Psykiatriske Patientklagenævn havde fundet ulovlige. Det Psykiatriske Patientklagenævn begærede den 7. april 2021 sagen indbragt for domstolene efter retsplejelovens kapitel 43 a. Da Region Hovedstaden ikke bestred, at tvangsfikseringerne var ulovlige, angik sagen alene spørgsmålet om godtgørelse herfor.

Retten i Glostrup fandt ved dom af 20. august 2021, at spørgsmålet om godtgørelse ikke kunne behandles efter retsplejelovens kapitel 43 a og afviste sagen. Byrettens dom blev stadfæstet af Østre Landsret den 15. februar 2022. Højesteret stadfæstede den 11. januar 2023 landsrettens dom og udtalte, at retsplejelovens § 469, stk. 6, efter bestemmelsens ordlyd og forarbejder indebærer, at spørgsmål om godtgørelse kun kan behandles efter

kapitel 43 a, hvis der for retten er tvivl om, hvorvidt frihedsberøvelsen er lovlig. Højesteret bemærkede, at Højesteret var opmærksom på, at patienten herved var processuelt dårligere stillet med hensyn til at opnå godtgørelse, end hvis patienten ikke havde fået medhold i Det Psykiatriske Patientklagenævn.

Ved beslutning af 25. april 2024 fandt EMD, at det indgåede forlig bygger på menneskerettighederne som defineret i EMRK og protokollerne hertil, og fandt ingen grund til at fortsætte behandlingen af klagen. EMD afsluttede derfor sagen.

Det bemærkes, at Indenrigs- og Sundhedsministeriet orienterede Folketinget om de indgåede forlig. Der henvises til vedlagte ”Orientering om forlig af to klagesager ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol – Ahmadi v. Danmark og Taskiran v. Danmark” af 28. februar 2024, jf. Tilsynet i henhold til grundlovens § 71 2023-24 (2. samling), bilag 44 (Alm.del).

Sagen *Quasimi mod Danmark* (sagsnr. 38589/23) blev den 24. oktober 2024 afsluttet af EMD med henvisning til, at klager var afgået ved døden og klager ikke havde arvinger, som ønskede at forfølge klagen, jf. EMRK artikel 37, stk. 1, litra a. Sagen vedrørte, om det var i strid med EMRK artikel 8 (retten til privat- og familieliv) at udvise klager med et indrejseforbud i seks år. Klager, som var afghansk statsborger, var indrejst i Danmark som 13-årig. Ved Højesterets dom af 20. september 2020 blev klageren idømt tre års fængsel og udvist med et indrejseforbud i seks år for våbenbesiddelse.

2.4. Verserende sager

Der verserer i alt 14 sager ved EMD, hvori Danmark enten er anmodet om eller har afgivet bemærkninger.

Der verserer aktuelt fire sager, der vedrører en krænkelse af EMRK artikel 8 (retten til privat- og familieliv) i forbindelse med en udvisning af en udlænding på baggrund af kriminalitet begået i Danmark:

- *Hussain mod Danmark* (sagsnr. 15860/22)
- *Miari mod Danmark* (sagsnr. 2852/24)
- *M.S. mod Danmark* (sagsnr. 20848/24)
- *Abukar mod Danmark* (sagsnr. 24837/24)

Sagerne – som beskrives samlet – vedrører fire udlændinge, hvor tre udlændinge er kommet til Danmark i en ung alder og én udlænding er født i Danmark. Alle fire udlændinge er således 'settled migrants'. De fire udlændinge er dømt for forskellige typer af kriminalitet, f.eks. røveri, narkotikakriminalitet og vold, og idømt straffe fra seks måneder og op til tre års fængsel. Overtrædelserne er begået i perioden 2016 til 2022. Som følge af overtrædelserne er de alle blevet udvist af Danmark – én er blevet udvist med et indrejseforbud for bestandig, én er blevet udvist med et indrejseforbud i 12 år, og to er blevet udvist med et indrejseforbud i seks år.

Regeringen har afgivet hovedprocesskrift i *Hussain mod Danmark* (sagsnr. 15860/22) den 15. november 2022 og sendt supplerende bemærkninger i sagen den 10. februar 2023. I *Miari mod Danmark* (sagsnr. 2852/24) har regeringen afgivet hovedprocesskrift den 9. juli 2024 og sendt supplerende bemærkninger i sagen den 27. november 2024. I *M.S. mod Danmark* (sagsnr. 20848/24) har regeringen afgivet hovedprocesskrift den 12. februar 2025. Der er overordnet argumenteret for, at sagerne bør afvises som åbenbart grundløse i medfør af EMRK artikel 35, stk. 3, jf. stk. 4. Hvis EMD antager sagerne til behandling, har regeringen argumenteret for, at de danske domstole har foretaget en udførlig og grundig vurdering af sagernes omstændigheder i overensstemmelse med EMD's praksis vedrørende EMRK artikel 8 på udvisningsområdet, og at de nationale domstoles vurderinger som følge af subsidiaritetsprincippet ikke bør tilsidesættes.

Der afgives senest processkrift i *Abukar mod Danmark* (sagsnr. 24837/24) den 4. marts 2025.

Der verserer herudover yderligere ti sager mod Danmark ved EMD:

- *A.B. Larsen mod Danmark* (sagsnr. 18649/22)
- *Kalkan mod Danmark* (sagsnr. 51781/22)
- *Abdulaal Naser m.fl. mod Danmark* (sagsnr. 46571/22)
- *Makki mod Danmark* (sagsnr. 10297/23)
- *Ahmadi mod Danmark* (sagsnr. 34608/23)
- *Rasmussen m.fl. mod Danmark* (sagsnr. 2390/24)
- *Ahmad mod Danmark* (sagsnr. 5712/24)
- *Makki mod Danmark* (sagsnr. 24292/24)
- *Mortensen mod Danmark* (sagsnr. 16756/24)
- *Poulsen mod Danmark* (sagsnr. 24837/24)

Sagen *A.B. Larsen mod Danmark* (sagsnr. 18649/22) vedrører, om klager har været udsat for nedværdigende behandling af politiet i forbindelse med en kropsvisitation i strid med EMRK artikel 3 (forbud mod bl.a. nedværdigende eller umenneskelig behandling), samt om myndighedernes beslutning om ikke at indlede en straffesag herom var i strid med EMRK artikel 3. Klager har anført, at han har været udsat for en visitation af fire politibetjente, hvor han skulle afklæde sig med det formål at ydmyge og nedværdige ham. Sagen blev indbragt for Den Uafhængige Politiklagemyndighed, som fandt, at der ikke forelå konkrete oplysninger eller forhold, der støttede anmeldelsen, og at anmeldelsen ikke i sig selv skabte mistanke om et strafbart forhold, der kunne danne grundlag for efterforskning. Denne afgørelse blev indbragt til Statsadvokaten, som stadfæstede afgørelsen den 1. oktober 2021. Klager anlagde den 15. juli 2021 en civil sag ved domstolene, hvor klager bl.a. gør gældende, at den behandling, han blev udsat for under frihedsberøvelsen, var i strid med EMRK artikel 3. Som følge heraf er sagen berostillet ved EMD, indtil de danske domstole har truffet afgørelse i sagen.

Retten på Frederiksberg afsagde dom i sagen den 16. februar 2023 og fandt for så vidt angår kropsvisitationen, at der ikke var fuldt tilstrækkeligt grundlag for at fastslå, at visitationen var en krænkelse af EMRK art. 3. Klager ankede byrettens dom til Østre Landsret, der afsagde dom i sagen den 21. juni 2024. Landsretten stadfæstede byrettens dom for så vidt angår kropsvisitationen. Klager fik efterfølgende tilladelse fra Procesbevillingsnævnet til at indbringe sagen for Højesteret. Sagen er berammet til hovedforhandling i Højesteret i maj 2025.

Sagen *Kalkan mod Danmark* (sagsnr. 51781/22) vedrører, om det var i strid med EMRK artikel 2 (retten til liv) og/eller artikel 3 (forbud mod bl.a. nedværdigende eller umenneskelig behandling), at fængselsbetjentene i en arrest anvendte et magtanvendelsesgreb, der kaldes ”brystvendt benlås” på en indsat, herunder mens vedkommende var ilagt håndjern. Fængselsbetjentene konstaterede umiddelbart efter, at de havde sluppet grebet og lagt strips om klagers ben, at de ikke kunne mærke hans puls, og der blev påbegyndt førstehjælp. Klager blev genoplivet, men tre dage efter episoden døde han uden at være kommet til bevidsthed. Dødsårsagen kunne på baggrund af obduktionsrapporter og lægeerklæringer ikke fastlægges entydigt, men fastholdelse i bugleje og fænomenet ExDS (*excited delirium syndrome*) kan have haft betydning for dødens indtræden. Magtanvendelsen

fandt sted i 2011, og blev efterfølgende prøvet administrativt og herefter i byretten den 17. oktober 2019 og i landsretten den 2. november 2021.

Både byretten og landsretten frifandt Kriminalforsorgen. Landsretten lagde bl.a. vægt på, at Kriminalforsorgen havde sikret tilstrækkelig information og uddannelse om magtanvendelsesgrebet ”brystvendt benlås”, og at fængselsbetjentene under episoden havde overholdt de relevante anvisninger ved brug af grebet, herunder at der ikke må lægges pres på vedkommendes ryg.

Regeringen afgav processkrift i sagen den 19. september 2023 og sendte supplerende bemærkninger i sagen den 15. januar 2024.

Sagen *Abdulaal Naser m.fl. mod Danmark* (sagsnr. 46571/22) vedrører 21 irakiske statsborgere, som den 25. november 2004 i forbindelse med en irakisk ledet militær operation (”Operation Green Desert”) blev anholdt og tilbageholdt af irakiske sikkerhedsstyrker, der gennemførte operationer i samarbejde med de danske militære styrker. Spørgsmålene i sagen er bl.a., om klagerne i den forbindelse blev udsat for en behandling i strid med EMRK artikel 3 (forbud mod bl.a. nedværdigende eller umenneskelig behandling), som den danske stat kan drages til ansvar for, jf. EMRK artikel 1 (jurisdiktion og pligten til at respektere menneskerettighederne). Sagen angår endvidere, om den efterfølgende retssag i Danmark var i overensstemmelse med EMRK artikel 6, stk. 1 (retten til retfærdig rettergang) og artikel 13 (retten til effektive retsmidler), herunder om klagerne havde adgang til en retfærdig rettergang, og om retssagens længde var i strid med kravet om en rettergang inden en rimelig frist.

Klagerne anlagde i 2011 og 2012 erstatningssager mod Forsvarsministeriet med påstand om, at de var blevet udsat for behandling i strid med EMRK artikel 3 af danske soldater. Sagerne blev oprindeligt afvist, men genanlagt i 2014, hvorefter de blev sammenlagt og henvist til landsretten grundet deres principielle karakter.

Ved dom af 15. juni 2018 om tortgodtgørelse fandt Østre Landsret, at 18 ud af de dengang 23 irakere (heraf 12 af klagerne) havde været udsat for behandling i strid med artikel 3 og tilkendte dem en godtgørelse på 30.000 kr. hver. Landsretten fandt, at de danske styrker hverken havde tilbageholdt, transporteret, overgivet, screenet eller mishandlet klagerne, og at de i øvrigt ikke havde overværet mishandling af klagerne. Landsretten fandt imidlertid,

at de danske styrker burde have vidst, at der var en reel risiko for umenneskelig eller nedværdigende behandling, og fandt på den baggrund Forsvarsministeriet ansvarlig for de retsstridige krænkelser af de 18 tilbageholdte i form af inhuman behandling. Landsretten fandt det ikke godtgjort, at de resterende fem irakere (heraf fire af klagerne) havde været udsat for retsstridige krænkelser, hvorfor Forsvarsministeriet ikke var ansvarlig herfor. Landsretten fandt endvidere, at der ikke var sket en krænkelse af EMRK artikel 6.

Sagen blev anket til Højesteret, som ved dom af 31. maj 2022 frifandt Forsvarsministeriet for ansvar for alle de 23 irakere med henvisning til, at de danske myndigheder ikke havde jurisdiktion over dem efter EMRK artikel 1. Højesteret lagde desuden landsrettens bevisresultat til grund, herunder bl.a. at danske styrker ikke deltog i tilbageholdelsen af irakerne eller udsatte dem for inhuman behandling. Højesteret fandt endvidere, at der ikke var sket en krænkelse af EMRK artikel 6.

Den danske regering afgav processkrift i sagen den 3. april 2024 og sendte supplerende bemærkninger i sagen den 18. oktober 2024.

Sagen *Makki mod Danmark* (sagsnr. 10297/23) vedrører, om det var i strid med EMRK artikel 3 (forbud mod bl.a. nedværdigende eller umenneskelig behandling), at klager i perioden 5. juni 2016 kl. 09.30 til 16. juni 2016 kl. 20.18 blev tvangsfikseret med bælte og remme under sin indlæggelse på psykiatrisk afsnit på et sygehus.

Ved afgørelse af 5. marts 2019 godkendte Det Psykiatriske Patientklagenævn tvangsfikseringens iværksættelse, men fandt tvangsfikseringens udstrækning fra den 5. juni 2016 til den 16. juni 2016 ulovlig. Retten i Næstved fandt ved dom af 3. september 2019, at fikseringen havde været berettiget i hele perioden. Østre Landsret fandt ved dom af 6. oktober 2020, at tvangsfikseringen havde været uberettiget i perioden fra den 5. juni 2016 til den 16. juni 2016. Landsretten tilkendte på den baggrund klager en godtgørelse på 50.000 kr.

Ved dom af 26. oktober 2022 fandt Højesteret, at tvangsfikseringen havde været berettiget i hele perioden og frifandt myndighederne for den af klager nedlagte erstatningspåstand, hvorved byrettens dom blev stadfæstet. Retslægerådet havde den 25. april 2022 i sagen for Højesteret afgivet en udtalelse, og bekræftede i det hele, at det havde været lægeligt korrekt at

tvangsfiksere klager i hele perioden. Højesteret fandt det godtgjort, at klager i hele perioden udgjorde en nærliggende fare for andres liv, førlighed eller sikkerhed, og at det ikke var muligt at imødegå denne fare ved mindre indgribende foranstaltninger. Regeringen indleverede processkrift i sagen den 14. december 2023 og sendte supplerende bemærkninger i sagen den 27. juni 2024.

Sagen *Ahmadi mod Danmark* (sagsnr. 34608/23) vedrører, om det var i strid med EMRK artikel 3 (forbud mod bl.a. nedværdigende eller umenneskelig behandling) og/eller EMRK artikel 5 (retten til frihed og sikkerhed), at klager i en periode fra den 8. februar 2019 til den 4. december 2020 blev døraflåst under sin anbringelse på en særligt sikret psykiatrisk afdeling (Sikringsafdelingen).

Klager påklagede beslutningen herom samt den fortsatte opretholdelse af døraflåsningen til Det Psykiatriske Patientklagenævn. Ved afgørelse af 2. marts 2019 godkendte Det Psykiatriske Patientklagenævn beslutningen om at aflåse klager i den pågældende periode. Klager indbragte efterfølgende spørgsmålet om lovligheden af døraflåsningen for domstolene. Retten i Næstved fandt ved dom af 14. oktober 2021, at indgrebet havde været lovligt. Dog havde døraflåsningen i perioden fra 11. august 2020 til 17. september 2020 været ulovlig, idet Region Sjælland ikke havde indbragt sagen for domstolene med spørgsmål om døraflåsningens lovlighed i overensstemmelse med fristen i retsplejelovens § 469, stk. 2, på fem søgnedage. Byretten tilkendte derfor klager en godtgørelse på 25.000 kr. Landsretten stadfæstede ved sin dom af 21. november 2022 byrettens afgørelse vedrørende lovligheden af døraflåsningen, men nedsatte godtgørelsen til 7.500 kr. Regeringen indleverede hovedprocesskrift i sagen den 17. maj 2024 og sendte supplerende bemærkninger i sagen den 22. oktober 2024.

Sagen *Rasmussen m.fl. mod Danmark* (sagsnr. 2390/24) vedrører et dødsfald i Kragshoved Fængsel i november 2017, hvor en indsat afgik ved døden i kriminalforsorgens varetægt som følge af en forgiftning med bl.a. metadon.

Sagen er indbragt af afdødes pårørende (klagerne), som gør gældende, at Danmark har krænket EMRK artikel 2 (retten til liv) og artikel 3 (forbud mod bl.a. nedværdigende eller umenneskelig behandling) som følge af kriminalforsorgens utilstrækkelige tilsyn med den pågældende, herunder

manglende lægetilsyn. Klagerne påstår bl.a. i den forbindelse, at den indsatte har haft uberettiget adgang til fængslets medicin, som ikke blev opbevaret forsvarligt, hvorved den indsatte angiveligt stjal et glas med 100 stk. metadontabletter. Klagerne gør desuden gældende, at fængselspersonalet fandt den indsatte svært påvirket, hvorefter han blev anbragt i en isolationscelle til observation, hvor han efter nogle timer blev fundet død. Herudover gør klagerne gældende, at den indsatte på intet tidspunkt blev tilset af sundhedspersonale.

I forbindelse med sagens behandling ved de danske domstole fandt Retten i Aalborg, at kriminalforsorgen havde krænket EMRK artikel 2. I Vestre Landsrets dom fra marts 2023 fandt landsretten på baggrund af de afgivne vidneudsagn derimod, at der hverken var sket en krænkelse af EMRK artikel 2 eller EMRK artikel 3.

Den danske regering afgav processkrift i sagen den 25. september 2024 og sendte supplerende bemærkninger i sagen den 19. februar 2025.

Sagen *Ahmad mod Danmark* (sagsnr. 5712/24) vedrører, om det var i strid med EMRK artikel 3 (forbud mod bl.a. nedværdigende eller umenneskelig behandling), artikel 5 (retten til frihed og sikkerhed) og artikel 8 (retten til bl.a. privatliv), at klager blev underlagt en ordning om ophold på egen stue på en retspsykiatrisk afdeling i perioden 26. oktober 2015 til 8. juli 2016, mens han afventede at blive overflyttet til Sikringsafdelingen i Slagelse.

Klager har fået prøvet lovligheden af ordningen om ophold på egen stue i Højesteret, som ved dom af 20. oktober 2023 fandt, at ordningen var nødvendig for at beskytte medpatienter og personale mod at blive udsat for voldelige angreb fra klager, og at der ikke var grundlag for at tilsidesætte den retspsykiatriske afdelings vurdering af, at mindre indgribende foranstaltninger ikke var tilstrækkelige til at imødegå den nævnte fare. Højesteret fandt endvidere, at ordningen i et vist omfang måtte sidestilles med aflåsning af patientstuen, og at klager kunne være blevet underlagt lignende fareafværgende foranstaltninger på Sikringsafdelingen. Højesteret fandt ikke, at ordningen havde den fornødne hjemmel i anstalts- eller nødretsbetragtninger eller analogibetragtninger, men fandt ikke, at der var sket krænkelse af EMRK artikel 3. Højesteret fandt heller ikke, at ordningen indebar en frihedsberøvelse efter artikel 5 eller et indgreb i artikel 8. På den baggrund fandt Højesteret ikke grundlag for at tilkende klager en godtgørelse.

Den danske regering afgav processkrift i sagen den 10. september 2024.

Sagen *Mortensen mod Danmark* (sagsnr. 16756/24) vedrører, om det var i strid med EMRK artikel 10 (retten til ytrings- og informationsfrihed), at klager i en privat straffesag bl.a. blev idømt 10 dagbøder af 1.000 kr. for at have overtrådt straffelovens § 267 om ærekrænkelser ved i et offentligt opslag på Twitter bl.a. at have omtalt sagsøger som nazist.

Retten i Randers fandt ved dom af 18. november 2022, at klager ved sit opslag havde overtrådt i straffelovens § 267, og at EMRK artikel 10 ikke kunne føre til andet resultat. Byretten kendte endvidere udtalelsen ”nazist” ubeføjet, pålagde klager at slette opslaget fra Twitter og tilkendte sagsøger 45.000 kr. i tortgodtgørelse. Vestre Landsret stadfæstede den 5. oktober 2023 byrettens dom, men nedsatte tortgodtgørelsen til 30.000 kr.

Den danske regering afgav processkrift i sagen den 15. januar 2025.

Sagen *Makki mod Danmark* (sagsnr. 24292/24) vedrører, om det var i strid med EMRK artikel 3 (forbud mod bl.a. nedværdigende eller umenneskelig behandling), artikel 5 (retten til frihed og sikkerhed) og artikel 8 (retten til bl.a. privatliv), at der skete dørflåsning af klagers patientstue på Sikringsafdelingen i Slagelse fra den 4. marts 2019 til den 18. oktober 2022.

Retten i Næstved fandt ved dom af 23. december 2022, at dørflåsningen af klagers patientstue fra den 4. marts 2019 til den 29. september 2022 havde været lovlig. Dog havde dørflåsningen i perioden fra den 2. september 2020 til den 25. september 2020 været ulovlig, idet Region Sjælland ikke havde indbragt sagen for domstolen med spørgsmål om dørflåsningens lovlighed i overensstemmelse med fristen i retsplejelovens § 469, stk. 2, på fem søgnedage. Byretten fandt, at den ulovlige periode af dørflåsningen udgjorde en krænkelse af EMRK artikel 5, stk. 1, og tilkendte derfor klager en godtgørelse på 7.500 kr. Østre Landsret stadfæstede ved sin dom af 22. november 2023 byrettens dom vedrørende lovligheden af dørflåsningen, og fandt desuden, at dørflåsningen fra den 30. september 2022 til den 18. oktober 2022 havde været lovlig.

Den danske regering afgav processkrift i sagen den 26. februar 2025.

Sagen *Poulsen mod Danmark* (sagsnr. 34232/24) vedrører, om klager har været udsat for behandling i strid med EMRK artikel 3 (forbud mod bl.a. nedværdigende behandling), da klager ved sin indsættelse i et fængsel i august 2023 var bæltefikseret i en sikringscelle i en periode på ca. 21 timer, og om Statsadvokatens afgørelse om ikke at indlede en strafferetlig efterforskning er i strid med den processuelle del af EMRK artikel 3.

Klager anmeldte hændelsen til politiet, der den 19. april 2024 traf afgørelse om at standse efterforskningen i sagen, da der ikke var nogen rimelig formodning for, at der er begået noget strafbart. Klager klagede over afgørelsen den 3. maj 2024. Statsadvokaten stadfæstede den 12. juli 2024 afgørelsen, da Statsadvokaten heller ikke fandt, at der var en rimelig formodning for, at der er begået noget strafbart.

Den danske regering har anmodet EMD om at berostille sagen, da sagen verserer ved de nationale myndigheder.

2.5. Tredjepartsinterventioner

Fra 1. januar 2024 til 31. december 2024 har Danmark i tre sager ved EMD afgivet tredjepartsindlæg efter EMRK artikel 36.

Sagerne *C.O.C.G. m.fl. mod Litauen* (sagsnr. 17764/22), *R.A. m.fl. mod Polen* (sagsnr. 42120/21) og *H.M.M. m.fl. mod Letland* (sagsnr. 42165/21) vedrører tredjelandsborgere, der fra Belarus forsøgte at krydse grænsen til henholdsvis Polen, Letland og Litauen med henblik på at søge asyl. Klagerne påstår, at de blev tvunget tilbage til belarussisk område af grænsevagter ved grænsen til henholdsvis Polen, Letland og Litauen, uden mulighed for at indgive anmodning om asyl, og derved var udsat for såkaldte ”push backs”. Klagerne påstår, at der er sket krænkelse af EMRK artikel 2 (retten til liv), artikel 3 (forbud mod bl.a. nedværdigende eller umenneskelig behandling), artikel 5 (retten til frihed og sikkerhed), artikel 13 (retten til effektive retsmidler) og artikel 34 (retten til individuel klageadgang) samt artikel 4 i tillægsprotokol nr. 4 (forbud mod kollektiv udvisning). De faktuelle omstændigheder i de tre sager er bestridt mellem klagerne og medlemsstaterne.

Sagerne *C.O.C.G. m.fl. mod Litauen*, *R.A. m.fl. mod Polen* og *H.M.M. m.fl. mod Letland* er af dansk interesse, da de rejser principielle politiske overvejelser om beskyttelsen af EU’s eksterne grænser, navnlig for så vidt angår fremmede staters anvendelse af instrumentalisering og

medlemsstaternes ret til håndtering heraf. Sagerne rejser endvidere spørgsmål om fortolkning af EMRK artikel 4 i tillægsprotokol nr. 4 (forbud mod kollektiv udvisning). Regeringen afgav tredjepartsindlæg i sagen *C.O.C.G. m.fl. mod Litauen* den 30. september 2024. Regeringen afgav tredjepartsindlæg i sagerne *R.A. m.fl. mod Polen* og *H.M.M. m.fl. mod Letland* den 9. oktober 2024. Der var mundtlig høring i Storkammeret i sagerne den 12. februar 2025.

2.6. Status i sager som Danmark tidligere har interveneret i

Ud over de ovennævnte sager, hvori Danmark har afgivet tredjepartsindlæg fra den 1. januar 2024 til 31. december 2024, verserede der to sager ved EMD, hvori Danmark tidligere har afgivet tredjepartsindlæg efter EMRK artikel 36. En af sagerne blev afgjort ved dom den 13. februar 2024, mens den anden afventer afgørelse fra EMD.

Sagen *Executif van de moslims van België m.fl. mod Belgien* (sagsnr. 16760/22) vedrørte, om regionslovgivning vedtaget i Flandern og Vallonien, hvorefter slagtning ikke må foretages uden forudgående bedømmelse, er i strid med EMRK artikel 9 (retten til at tænke frit og til samvittigheds- og religionsfrihed) og artikel 14 (forbud det mod diskrimination) sammenholdt med artikel 9. Sagen var anlagt af en række religiøse foreninger, der repræsenterer muslimske og jødiske trossamfund i Belgien.

Sagen havde dansk interesse, idet dansk lovgivning også indeholder et krav om forudgående bedømmelse ved slagtning, herunder rituel slagtning. Regeringen afgav tredjepartsindlæg i sagen den 31. januar 2023.

EMD afsagde dom den 13. februar 2024 og fandt enstemmigt, at Belgien hverken havde krænket EMRK artikel 9 eller artikel 14 sammenholdt med artikel 9. EMD konstaterede, at medlemsstaterne på dette område må tildeles en skønsmargin, der ikke er snæver, og fandt at Belgien havde foretaget en grundig afvejning af de religiøse hensyn over for beskyttelsen af dyrevelfærd og konkluderede, at indgrebet var både nødvendigt og proportionalt samt, at Belgien ikke havde overskredet medlemsstatens skønsmargin.

Sagen *Ukraine og Nederlandene mod Rusland* (sagsnr. 8019/16, 43800/14, 28525/20 og 11055/22) vedrører, om Rusland har begået omfattende og grove menneskerettighedskrænkelser under invasionen af Ukraine. EMD

udtalte i en resolution af 22. marts 2022, at EMD forbliver kompetent til at behandle sager om Ruslands overtrædelser af EMRK, hvis de relevante forhold har fundet sted inden den 16. september 2022, uagtet at Rusland ved Europarådets Ministerkomité's beslutning af 16. marts 2022, blev ekskluderet fra Europarådet med øjeblikkelig virkning.

Sagen er af dansk interesse, da sagen har almen offentlig betydning, herunder fordi sagen rejser spørgsmål om jurisdiktion efter EMRK artikel 1 (jurisdiktion og pligten til at respektere menneskerettighederne). Derudover har regeringen et ønske om i videst muligt omfang at bistå Ukraine i at stille Rusland til ansvar for alvorlige menneskerettighedskrænkelser begået i Ukraine. Regeringen afgav tredjepartsindlæg den 28. juni 2023. Storkammeret afholdt høring den 12. juni 2024, og sagen afventer nu afgørelse.

3. FN-komitéers udtalelser i klagesager mod Danmark fra 1. januar 2024 til og med 31. december 2024

Danmark har tiltrådt den individuelle klageadgang til FN's Menneskerettighedskomiteé, FN's Handicapkomité, FN's Torturkomité, FN's Kvindekomité, FN's Racediskriminationskomité og FN's Børnekomité.

Komitéernes udtalelser er ikke retligt bindende for Danmark.

I det følgende redegøres der for komitéernes udtalelser i klagesager mod Danmark i perioden fra 1. januar 2024 til 31. december 2024, hvor der er blevet udtalt kritik af Danmark. Det bemærkes, at redegørelsen ikke omfatter sager, som er blevet lukket eller afvist, fordi FN's komitéer af formelle eller indholdsmæssige grunde har fundet klagerne grundløse.

3.1. FN's Menneskerettighedskomiteé

FN's Menneskerettighedskomiteé fremkom ikke med nogle udtalelser i klagesager mod Danmark fra 1. januar 2024 til 31. december 2024.

3.2. FN's Handicapkomité

FN's Handicapkomité fremkom ikke med nogle udtalelser i klagesager mod Danmark fra 1. januar 2024 til 31. december 2024.

3.3. FN's Torturkomité

FN's Torturkomité fremkom ikke med nogle udtalelser i klagesager mod Danmark fra 1. januar 2024 til 31. december 2024.

3.4. FN's Kvindekomité

FN's Kvindekomité fremkom ikke med nogle udtalelser i klagesager mod Danmark fra 1. januar 2024 til 31. december 2024.

3.5. FN's Racediskriminationskomité

FN's Racediskriminationskomité fremkom ikke med nogle udtalelser i klagesager mod Danmark fra 1. januar 2024 til 31. december 2024.

3.6. FN's Børnekomité

FN's Børnekomité fremkom med én udtalelse mod Danmark i 2024, hvor der blev udtalt kritik af Danmark.

Klagesagen *H.H. m.fl. mod Danmark* (169/2021) vedrørte, om det var i strid med to børns rettigheder efter FN's Børnekonvention (Børnekonvention) at udvise dem og deres somaliske mor (H.H.). Klagerne henviste i den forbindelse til artikel 3 (pligten til at lade hensynet til barnets tarv komme i første række), artikel 12 (børns ret til at udforme egne synspunkter og ret til at blive inddraget) og artikel 19 (beskyttelse mod alle former for fysisk eller psykisk vold, skade eller misbrug, vanrøgt eller forsømmelig behandling, mishandling eller udnyttelse). H.H. påstod på vegne af børnene, at en udsendelse til Somalia ville sætte dem i stor risiko for at blive omskåret tvangsmæssigt, hvilket ville være i strid med Børnekonventionen.

Børnekomitéen fandt indledningsvist i sin udtalelse af 24. maj 2024, at klagers påstande under artikel 12 var *inadmissible*, idet børnenes unge alder betød, at de på tidspunktet for behandlingen af deres ansøgning om asyl ikke var i stand til at udforme egne holdninger til udsendelsen til Somalia. Børnekomitéen fandt i relation til sønnen, at klagers påstande under artikel 3 og 19 var *inadmissible*, idet klager ikke havde godtgjort, at udsendelse af sønnen til Somalia ville udsætte ham for en reel og personlig risiko for tvangsmæssig omskæring.

Børnekomitéen fandt desuden i sin udtalelse, at de danske myndigheder i relation til datteren ikke havde taget hensyn til barnets tarv ved vurderingen af den påståede risiko for tvangsmæssig omskæring ved udsendelse, idet Flygtningenævnet ikke havde foretaget en tilstrækkelig individuel vurdering

af klagers mulighed for at hindre tvangsmæssig omskæring af datteren. Børnekomitéen fandt på den baggrund, at de danske myndigheder havde krænket datterens rettigheder efter Børnekonventions artikel 3 og 19. Regeringen har frist for at sende sine opfølgende bemærkninger i sagen den 5. marts 2025.

Flygtningenævnet genoptog behandlingen af sagen den 31. juli 2024 og meddelte den 13. januar 2025 moren og hendes to børn opholdstilladelse i medfør af udlændingelovens § 7, stk. 1.